

Уляна

Олександр Мінович

Слухайте аудіокнигу в виконанні автора:

Ваш браузер не підтримує відтворення аудіо

Сниться мені, що я першокласниця, збираюся зранку до школи. На стільці нове, ще незвичне коричневе платтячко з білим комірцем. Білий фартушок, поряд нові лаковані черевички. Портфель із зошитами в пряму та в косу лінійку, з книжками, пеналом, ручкою з пером залізним, з коробочкою кольорових олівців – моєю гордістю. Більше таких ні в кого немає. У всіх олівців тільки дев'ять в коробочці, а в мене – дванадцять. Я замальовую ними в альбомі для малювання листочки і метеликів. Жовтим, зеленим, червоним, цегловим... Мені це так подобається! Не те що писати. Від того писання всі руки мої в чорнилі. Не відмиваються, скільки мати не тре їх під водою з милом.

Надворі з кленів падає жовтий лист, і я зараз побіжу підскоком по ньому аж до школи.

А поки що мати розчісує мені заплутане й неслухняне волосся, заплітає дві коси. Трохи смикає, і мені боляче, але терплю, бо зараз причепить на коси два великих білих банти, які будуть теліпатися по моїй спині, по грудях, аж поки не прийду зі школи. Мені з цими бантами так гарно, так добре, що я готова тільки ради них ходити до школи щодня, навіть в неділю. Хоча і ще заради нових подружок, багряного кленового листу, моїх кольорових олівців, заради моєї вчительки Валентини Василівни, яка вчить нас писати палички й кружечки, заради дзвоника, що так голосно, так дзвінко, так радісно кличе на уроки і перерви.

– Уляно, збирайся хутчіше, бо запізнишся. Он уже всі пішли, тільки ти баришся, – це батько зайшов у хату.

– Та біжу, – кажу – біжу вже, не запізнюся.

І просинаюся, щаслива від побачення з дитинством, школою, живими ще батьками.

Живу тепер в Італії... Звикла вже до чужини, і тут мені добре. Але не з доброї волі сюди потрапила – життя заставило.

Аби мене зрозуміти, треба здалеку почати, з тих самих часів, які часто мені згадуються, сняться тут в Італії, в містечку Кальярі, на Сардинії.

Заміж я вийшла рано, одразу після 10-го класу. Васька Перебойчук з сусіднього села запав на мене ще у класі восьмому чи дев'ятому, як тільки почали ходити на шкільні вечори. На тих вечорах після урочистої частини з віршами і промовами на честь чергового комуністичного свята дозволялися танці для старшокласників. Хлопці вперше притискалися до дівчат під пісні Алли Пугачової, а після вечірки проводжали їх додому. Васька проводжав мене з першого вечора і до самого випускного.

Під нашими липами, які посадив ще мій дід, Васька поліз до мене цілуватися, і хоч як я не пручалася, таки поцілував. А потім цілувалися ми з ним щовечора, поки мати не зажене в хату та не насварить. З тих поцілунків народилася в нас Люська. Через

дев'ять місяців після шкільного випускного. Піддалася я Васьці, завагітніла, та й поженились.

Коли Люсці сповнився рік, здала її матері, а сама пішла в Луцьк на меланжевий комбінат ткалею. Гроші треба було заробляти. Бо в селі за каторжну роботу на буряках або на фермі платили копійки. Вся молодь тоді втікала у місто, хоч місто приймало нас, сільських, тільки на дуже важкі й шкідливі роботи. Але хоча б гроші і гуртожиток давали.

Васька теж зі мною перебрався у Луцьк, пішов на залізобетонний комбінат. Гуртожиток мені дали в одному місці, а Васьці – в іншому. Разом жити ніяк не виходило. Після роботи приходив мій чоловік до мене в гості. В гуртожиток мій, жіночий, його, як і всіх інших чоловіків, не пускали. Тож викликав мене через дівчат, що заходили з вулиці, називав номер кімнати та просив покликати Уляну. Дівчата передавали мені, тоді я швидко збиралася, чепурилася й виходила до Васька. Гуляли цілий вечір по Луцьку, мов неодружені.

Влітку в парк, до фонтану в центрі міста. А коли ставав холод – дітися не було куди, хоч плач. Часто терлися по чужих під'їздах, наче підлітки. Бувало ходили в кіно, там тепло і затишно, але грошей не настачишся. А треба щось купити вдягнутися, їсти, іграшок, хоч якихось подарунків для нашої Люськи. Бо щоп'ятниці вирушали до себе в село, а вже в неділю ввечері назад до Луцька.

Ото й було подружнього життя, що вихідні в нашому селі. Однак молодість брала верх над усіма негараздами, були щасливі, були захоплені одне одним, нашою Люською. Нам було добре жити у місті, де не було грязюки, калюж, була тепла вода й не треба було топити дровами чи вугіллям, не треба щодня носити воду, виносити попіл, кормити-поїти худобу, ходити в холоднечу й слякоту за всіма потребами на вулицю. У місті після села неначе кожен день свято. Чиста одежа, асфальт, навкруги всі праздні люди, не заклопотані роботою з ранку до смерканку, а відпрацюють вісім годин – та гуляють собі, як хочуть. Чи то п'ють пиво, чи йдуть в театр, кіно, на танці, на футбол, чи просто просиджують біля телевізора годинами.

В селі цього не було і не могло бути, тут треба було робити день і ніч, аби жити, мати що їсти. І все те задарма.

По правді казати, і в селі, в колгоспі, деякі люди мали непогані заробітки. Голова колгоспу, бригадир, агроном, бухгалтер. Але на те вони начальство, їх, треба сказати, мало, та й до їхнього клану не впрешся. Далеко не кожному можливо. Заробляти могли добре і доярки, комбайнери, трактористи. Але потрібно бачити хоч раз того комбайнера, який відпрацював у жнива годин тринадцять-чотирнадцять на жарі, у пилюці. Як вилізе з кабіни комбайна, тільки очі видно, як блищать, а все інше в темному шарі пилуки й кіптяви. Або візьміть доярку... Щодня без свята і вихідних, встає о-пів-на-п'яту, видоєє руками п'ятнадцять-двадцять корів тричі на день, а остання дійка вже коли темно. Натягається відер і бідонів з молоком, а взимку оберемків соломи, купи силосу – руки не може підняти.

В Луцьку стали ми з Ваською на чергу – квартиру отримати. Давали ці квартири

безплатно, але стояти на черзі треба було років з п'ятнадцять.

В моїй бригаді, на комбінаті, були жінки, що мали вже дітей, які школу закінчили, а квартири ще не бачили, так і жили в гуртожитку. Правда деяким сім'ям, хто мав двоє дітей, давали окрему кімнату в тому ж таки гуртожитку. Або якщо повезе – маленьку однокімнатну квартирку, малосімейка називалася. Зробиш на роботі якийсь проступок, прогуляєш роботу, або для хлопців, коли нап'ються чи поб'ються з кимось, чергу могли переглянути і скинути на рік-два, а могли й зовсім зняти. Такі були правила й жалітися не було куди.

В хлопцівському гуртожитку ввечері немає чого робити, то хлопці випивають. Став і мій Васька коло них. Прошло може років зо три, як перестав мені віддавати всю зарплату. Кожного разу видумував якісь причини. Нібито премії його за щось позбавили, або друзякам зайняв. А потім вже й не скривав, що став пропивати, бо й скривати не було чого – все стало видно й чути. Як я його не вмовляла, як не просила: "Не пий, пожалій хоч дитину, коли вже мене не жалієш, схаменися, люди ж нас сміються". Але нічого не допомагало, чоловік мій пив все дужче і дужче. Став попадати в витверезник. Як хто не знає з молодих, то це була така тюрма на одну ніч для п'яниць. Міліція їх збирала по місту, коли хтось не міг іти або дуже вже хитався на п'яних ногах, і силоміць привозила в витверезник. Ніч переночував – і на вулицю, але заплати штраф, та ще й на роботу повідомляють, де ще раз штрафують, чи якось інакше покарають.

Через деякий час Ваську поперли за п'янство з роботи. Добре, що на той час пройшло вже 5 років, як ми на черзі житла чекали, і мені за успішну роботу дали однокімнатну маленьку квартирку на сороковому кварталі. Забрала я туди свою Люську, яка росла наче на дріжджах замішана, тільки встигай нову одягу купувати, бо зі старої вже виросла.

Стали товктися втрюх у тій квартирці. Якби раніше дали, то може вберегла б я свого чоловіка від пляшки та падіння до втрати людської подоби, а вийшло, як вийшло. Прийшлось жити з гірким п'яницею, що вештався цілими днями з такими ж, як він, в пошуку випивки. Виносив на горілку з дому все, що бачив, навіть дитячі речі став пропивати. Не могла ради дати тому ніяк. Бувало бачу його: ходить з посинілими друзяками по смітниках і порожні пляшки збирає на випивку. Перед сусідами стидоба, хоч провалився крізь землю. І не виженеш з хати. Куди його гнати? Чоловік же мені і батько для Люськи, яка його любила і ластилася навіть до п'яного.

Ще пройшло трохи часу – і стало мені з Ваською геть нетерпляче. Опустився нижче неможливого. Виваляється в грязюці – не відчистити, не відмити, тхне від нього смітником і таким перегаром, ніби він не вино дешеве п'є, а якусь смолу-отруту. Пробувала здавати на лікування, так утік. Заявив: якщо ще раз здам – покінчить з собою. Змушена була даліше терпіти.

Гірше стало коли Васька пити перестав-таки. Але не з власної волі, а від важких болячок. Признали лікарі, що в нього цироз печінки, і пухлину виявили злоякісну в животі. Допився, на свою голову, і на мою теж. Бо ж став лежачим... Доглядати треба

день і ніч... Від болю волає так, що всі сусіди за бетонними стінами спати не можуть. Спочатку по лікарнях повалявся. Операції йому робили, лікували, проте нічого не допомогло. Тільки всі гроші на те пішли, що відкладала на меблі й телевизор. Назаймала в кого могла, в боргах стала, ніби по самі вуха. Віддати не можу, немає за що. Всі подруги та родичі від мене відмовилися, не хочуть більше зі мною діла мати.

Але якраз порядки в країні помінялися, стали банки давати кредити. Заклала я свою квартиру і взяла кредит.

Трохи грошей повернула позичальникам – кому бачила скрутніше, а трохи потратила на чоловіка. Ліки дорогі, особливо для зняття болю. А без них ніяк не можна.

Коли Васька помер – здається спочатку аж легше стало, а потім, як зрозуміла, що тепер вдова, без копійки в кишені, без роботи, яку залишила, щоб чоловіка доглядати, з Люською, яка вже стала дівувати, з неповерненим кредитом, то така мене туга взяла, що хоч топитися йти. Якби не Люська, може щось би й зробила з собою.

Добре, швидко трапилася робота. Влаштувалася в одну контору прибиральницею. Маленькі гроші, але вже з голоду не помреш. Почала вхитрятися. Бачу: макулатури на моїй роботі багато викидають. Ящики картонні, паперу стосами. Здам в приймальний пункт – все копійка.

Потім в сусідній конторі побачили, як я гарно прибираю, то до себе запросили. В день в одних мию, чищу, пил витираю, а ввечері або вночі в других. Хоч важко, однак трохи на ноги стала, купити щось можу.

Так би все життя пропрацювала прибиральницею. Я від добра добра не шукаю і роботи не боюся. Проте Галька Ващучка вирішила зіпхнути мене з того благоденства-добробуту. Зманила їхати до Італії. Сама вже побувала. Рік протрималася і каже – добре. Була б не верталася – мати померла. Приїхала на похорони і залишилася поки що. Бо просто так до Італії повернутися відразу не могла. Жила й працювала там незаконно, без дозволу. Тепер потрібно було знову шукати обхідних шляхів, аби назад поїхати.

Як почала Галька мене агітувати і вмовляти, як почала розповідати, скільки грошей можна заробити та Люську в люди вивести, що можна її навіть в інститут влаштувати на платне навчання, і я здалася. Може була б ще й не згоджувалася трохи, але банк з його ненависним тепер кредитом та постійними нагадуваннями і погрозами, що треба гроші віддавати, підштовхнув остаточно до тої далекої чужини.

Вирішила – поїду, а там будь що буде. Де наше не пропадало. Галька каже, гірше ніж є, не буде. Он люди їдуть і нічого – живі. Чим ми хужі? І Люська напосіла: "Їдь, мамо, хоч світу побачиш. Як гроші заробиш, з'їздиш в Рим до Папи, в Венецію, на гондолах покататися". "Ага, – кажу – якраз мені гондоли зараз в голові. Тебе б якось прилаштувати та вдягнути, а без гондол вже проживу".

Люська пішла на той час вчитися в медичне училище, і там їй дали гуртожиток. Галька поміняла паспорт і прізвище. Зі старим засвітилася на кордоні. За те, що прострочила перебування в Італії, її внесли в чорний список. Тепер вона вже не

Вашучка, взяла прізвище матері. Помогла і мені зробити документи. Заставила мене вчити італійську. Не так, щоб газети читати, а як привітатися, подякувати, як по їхньому "принеси", "подай", "візьми". В наймички ж їду, не дипломатом. Єдина підходяща робота для мене – когось доглядати, старого або немічного. Це я вмію, і така робота мене не страшить. Он скільки з Ваською намаялася безкоштовно, а тут гарні гроші нібито можуть заплатити.

Пройшов час, пора вирушати в дальню дорогу. Коли готувалася до поїздки, за клопотами зовсім не думала, що покину все рідне мені – село, могили, друзів, родичів, Люську, мову нашу, Волинь. Як вже почали прощатися, тільки тоді дійшло мені те до мозку й серця. Ноги весь час дерев'яніли, в роті пересихало. Їхала, мов на смерть.

Скільки раз хотіла передумати, та селянська натура взяла верх. Звикла кожную роботу доводити до кінця, не кидати на півдорозі.

Поїхали...

Зустріла нас Італія непривітно. Не все так красиво, як Галька малювала.

В туалет боялася сходити на вокзалі, терпіла скільки могла, поки в животі не заболіло. Дорожнеча. Коли побачила скільки коштує сходити в туалет, то ніби мені щось зробилося. За такі гроші вдома можна кілька днів жити. Старалася до самого кінцевого пункту нічого не їсти і не пити – економила. Рука не піднімалася такі гроші платити, давило все навкруг на мою психіку. Все не по-нашому. Нічого не розумію, ніби в бочку викинули. Дорогу до нашого міста не запам'ятала зовсім. Їхала наче в безпам'ятті, як приморочена.

Приїхали, і тут не можу легше здихнути. Ніхто не ждав. Зарання нічого не приготовлено. Добре, що хоча з Галькою. Та залишила мене в скверику, за кущами на лавці. Сказала, щоб з місця не сходила, ні з ким не говорила, а як побачу поліцію, то щоб чимдуж ховалася в кущі. Сама пішла по подружках, таким самим, як і ми, що працювали тут у сім'ях доглядачками хворих і старих. Довго не було. Аж під вечір прибігла, коли я вже так настрахала сама себе, що аж заціпеніла. Все боялася і думала, що кинула мене Галька напризволяще. Як прийшла вона, то мені аж в очах провиднілося від радощів.

– Йдемо, Уляно, домовилася на одну ніч з румункою. Ми разом з нею в одній сім'ї раніше працювали. Вона бабу лежачу доглядає і в хаті більше нікого немає, але завтра діти бабині можуть нагрянути, то зранку підемо інше місце шукати.

Доля зжалася наді мною. Назавтра знайшли житло. Якусь кімнатку зняли, в якій ще двоє наших проживали, поки роботу знайдуть. Галя платила за все. Казала, що як зароблю – тоді віддам. Здавалося, що вже кінець поневірянню. Стану до роботи і все забуду. Та де там. Найгірше виявилось ще попереду. Роботу тут знайти було нелегко. Треба було помикатися, поки знайдеш. Конкуренція велика. Наїхало жінок з усього світу. З Індонезії, Росії, Туреччини. Кого тільки не було. Правда, наших найбільше.

Іншим жінкам легше, ніж мені. Багато хто має досвід, непогано говорить італійською, в декого навіть є дозвіл на роботу. Я ж як першокласниця. Все треба освоїти вперше в житті.

Роботу чекала довго. Жила з півроку, як у тюрмі. З квартири боялась вийти, щоб не потрапити в поліцію. Приїхали ж ми по короткостроковий візі як туристи на два тижні. Після того, як вони пройшли, я стала нелегалкою. Так морально скрутно і важко мені ще не було. Живу за чужий кошт, заняття ніякого, боюся любого стуку в двері – чи не за мною прийшли. Ложка до роту не лізе, бо їм не зароблене. Зв'язку з Батьківщиною і Люською ніякого. Такий мене смуток і розпач бере, що готова в будь-яку хвилину іти додому пішки. Найгірше, що немає чого робити. Я ж до роботи звикла змалечку, сидіти склавши руки не можу, зроду-віку цього не робила. Нервове напруження моє досягло такої сили, що от-от зійду здається з розуму.

Довго наші дівчата мені роботу шукали. Насилу знайшли. Як вже прийшла та робота, ніби камінь з шиї мені зняли.

Стала доглядати стару бабу. Добре що вона вже не говорила, бо з моїм куцим запасом італійської не знала б я, що їй відповідати.

Баба весь час була в напівпритомному стані. День і ніч коло неї вертілася, втомлювалася страх як. Проте на душі стало легше. Щось роблю і гроші заробляю. Бабу треба було щодня мити, міняти постіль, робити масаж, щоб пролежнів не було, кормити з ложечки, давати ліки, прати після неї білизну, варити їсти, прибирати в хаті, купувати їжу та ліки. На відпочинок часу майже не було. Вночі мушу прислухатися, чи дише баба. Якщо стане їй геть погано, треба повідомляти родичів чи викликати лікаря. Двічі на ніч ліки їй даю і повертаю з боку на бік. А баба в тілі добра, як дві мене. Скільки сил маю, стільки прикладаю, щоб їй раду дати. Найняли мене без вихідних і фактично цілодобово. Так більше року прокрутилася. Як в тумані. Потому баба померла.

Допомогла я з похоронами, хоч тут не так, як у нас. Спеціальна служба приїжджає, все робить, що треба, повністю, поки гроба не закопають. А мені залишилося тільки в хаті порядок навести.

Розплатилися зі мною родичі, і знову я без роботи.

Вернулася в старе помешкання, де вже п'ятеро наших. Ну але вже з грошима. Розрахувалася з Галею, і трохи передала додому через водія маршрутки. Купила дочці гарні босоніжки на розпродажі та кофтинку, що мені припала до душі.

Боялася все те передавати незнайомому водію, але дівчата запевнили, що це перевірений чоловік, і так роблять всі. То я ще й листа написала Люсьці. Писала і ридала так, що папір був мокрим, ручка по ньому ковзала. Плакала за своєю дитиною, за домівкою далекою, за рідною Волинню.

Стільки гіркоти вклала в той лист, що в руки не могла його взяти.

Але за чорною половою прийшла трохи біліша.

Друга робота знайшлася швидко. Найняв мене до себе сеньйор Маріо – старий італієць, вдівець, що мав 85 років. Довго допитувався мене про все через перекладача. Дещо вже я і сама могла сказати італійською. Розповіла йому, як духівнику, все своє життя: і про заміжжя, і про село, про колишнього чоловіка, про дочку і про все, що знала і могла.

Сказав, що подумає. Знаю, що ходили до нього на співбесіду інші мої колежанки, та вибрав таки мене. Став звати мене Улею, але коли хто заходив, то тільки сеньйора Уляна. А я його теж сеньйором.

З ним мені було набагато легше, хоч роботи теж було немало. Бо самостійно міг ходити тільки по хаті, спираючись на палицю, чи на мою руку. Любив побути на вулиці, людей подивитися, море дуже любив, міг годинами дивитися в морську далечінь, особливо коли сильно штормило. До моря та на вулицю я возила його на інвалідному візку.

Стала коло нього і я світу трохи бачити, а море так полюбила, наче виросла при ньому. Так мені біля нього затишно було, що забулися всі мої поневіряння. Бувало купалася. Каже мені: "Скупнися Улю, вода сьогодні тепла." І я роздягаюсь та йду плавати, а він сидить і посміхається. Говорив, що подобається на мене дивитися, бо я сильна і гарна, і фігура в мене теж дуже гарна.

Відмітила, що дивиться на мене, незважаючи на свою дряхлість, як на жінку. Якби не його вік, то могла б подумати, що він щось має на думці щодо мене. Однак нічим іншим, крім рідких поглядів, себе не видавав. Зате стало мені добре з ним спілкуватися. Підучив мене своїй мові, і ми могли годинами про щось говорити. Більше він розповідав: про свою молодість, про жінок, яких мав у своєму житті, про війну, в якій брав участь простим солдатом, про важкі повоєнні роки. Як не дивно, я все розуміла. Якщо якогось слова не знала, перепитувала. Він знаходив йому заміну. Коли говорив, то так жестикулював руками, допомагав мімікою, що багато чого можна було здогадатися без слів. Разом з ним я прожила ще раз його життя, а він моє.

Десять за рік чи два я вже знала майже все про нього, хіба що про свої статки він ніколи не говорив. Проте я бачила, що людина він не бідна. Дуже багатий будинок та все, що було в ньому, говорили про це. Але мені це було ні до чого. Я цим не переймалася. Варю, прибираю, допомагаю йому одягатися, взутися, поїсти, вийти на прогулянку, і так час іде.

Виробив він мені документи. Тепер я живу і працюю офіційно, можу не боятися ходити по вулиці.

У неділю зранку стала ходити з нашими дівчатами волинськими до церкви. Нашої церкви тут немає, тільки католицька. Але є наш священник, що служить в певні години у відведеному нашій маленькій громаді місці, в тому ж таки католицькому костелі. До мене трішки вернулося відчуття Батьківщини. Помолюся, порозмовляю з подружками українською – і неначе на мить вдома побувала.

А тут ще пішли мобілки, стала часто дзвонити своїй Люсьці. Потім винайшли скайп, то ми вже не могли нарадуватися цьому. Як сеньйор Маріо засне, я годинами могла не тільки говорити, але й споглядати Люську.

Щоб я менше за нею скучала, настояв, щоб я її визвала до себе. Все оплатив. Цілий місяць дочка гостювала. Взяла відпустку, бо працювала вже медсестрою в туберкульозному диспансері. Люська відразу помітила, що сеньйор Маріо дуже вже до мене прихильний та чуйний.

- Якби йому хоча б років зо двадцять менше, то йшла б ти, мамо, за нього заміж.

Я тільки сміялася, бо мені було добре і без того заміжжя. Думала я, що ніяке спільне ліжко не замінить тої теплоти, розуміння з півслова чи без слів, які стали між нами. Бачила я, що і йому зі мною добре, наче помолодшав трохи. І про мене таке стали казати мої подружайки. Насміхалися правда: "Роман у тебе, Улю, - казали, - роман до самої смерті. Такий не зрадить точно. От кому можна довіряти, як собі самій".

Хай, думаю, жартують, хай обговорюють, на те і язики. А в моїй душі так стало хороше, що ніякими плітками чи жартами не зіпсуєш.

Співати стала. Що не роблю - співаю. Колись співала в шкільному хорі. Вчителька, яка вела співи, дуже мене хвалила, казала, що такий голос, як у мене, тільки для сцени. Село моє рідне, волинське, теж була співуче. Співали скрізь: на вечорницях, співали коли їхали возами льон збирати і сідали на одну підводу семеро чи десятеро жінок, на проводах хлопців в армію. А на весіллях, то й говорити не приходитьсь. Дівчата з хлопцями дві доби не замовкають. Українські народні пісні чередуються з радянськими сучасними тоді і модними. Жінки статечного віку згадують і затягують старих весільних обрядових пісень, чоловіки густими басами виводять "де ж ти хмелю зиму зимував, що й не розвивався?".

Я виросла з піснею. Як трапилася біда з моїм Ваською - співати майже перестала. Лихо мішало, не до пісень було. А тут неначе вернулася в свою юність і молодість. Не я, а душа моя співу просить. А часом просить і сеньйор Маріо. Дуже вже полюбилися йому мої пісні. Особливо "Волинь моя". Каже мені:

- Чого ж ти кинула свою ту Волинь, коли вона така гарна і красива, як у ваших піснях співається?

- Не кинула б, - відповідаю, - ніколи б не кинула, якби не скрутні часи. А в серці моєму вона завжди зі мною, скільки жити буду.

Коло мене навчився потроху співати наших пісень і сеньйор Маріо. Голос мав гарний. Незважаючи на літа, був той голос приємним і молодим. Напевно правду люди кажуть, що з віком голос майже не міняється. Бувало сядемо ввечері надворі коло його помпезного будинку і затягуємо в півголосу "Червону руту" чи "Черемшину". Сусіди слухають і дивуються, як у нас гарно виходить. Кажуть, що в їхньому місті так ще ніхто не співав.

Українська пісня має, на мою думку, щось таке для серця, що співаючи її, ніби до неба здіймаєшся. А коли співаєш вдвох і до ладу, то виникає поєднання душ. Ми з Маріо в пісні досягли такого блаженства, ніби в рай потрапляли. Не думала ніколи, що пісня може так поєднувати, приносити в душу таку благодать, таку неперевершеність.

На злеті якоїсь пісні Маріо помер. Перед самою смертю сказав мені, що я прикрасила його життя і подарувала декілька найкращих років. Я йому відповіла тими ж словами.

Хоронили його дуже пишно. Насходилося, наз'їжджалось багато статечних, вдягнених в усе чорне чоловіків і жінок. Такої багатої публіки не тільки я не бачила, але і містечко наше.

Зібрала я свої речі і вирішила податися спочатку до своїх товарок, а потім може і на Волинь.

Чекаю, кому хату передати та все що в ній разом з ключами.

Тиждень прочекала, ніхто не йде. Не знаю що робити. Сиджу на чемоданах і клунках з моїми малими статками, неначе птаха на гнізді перед вильотом до вирію.

Сиджу і журюся. Згадую Марію. Всплакну часом і помолюся за його душу, за те, що зробив мені стільки добра.

Аж в один день дзвінок в двері. Відкриваю – якихось поважні два чоловіки з дорогими портфелями в руках. Попросилися до кабінету, де працював Марію. Розкрили свої кейси, дістали папери, довго щось листали, а далі зачитали мені заповіт, що його склав на моє ім'я Марію. Урочисто оголосив мені один з чоловіків, який назвався нотаріусом, що тепер я стала власницею заводу, трьох готелів, двох кораблів, і цього величного будинку. А щоб не мала ніяких проблем з тим усім, то з другим чоловіком, який виявився відомим адвокатом, укладено договір, за яким він буде всім тим управляти та звітувати переді мною. І взагалі бути моїм особистим адвокатом у найближчі 10 років.